

Iz naše prakse

U Sloveniji je ove godine izgrađeno pored Bohinjskog jezera 20 novih modernih rotacionih bazena za uzgoj mladunaca svih vrsta salmonida. Prednosti ovog sistema uzgoja su velike: na površini od 3,14 m² može se uzgajati ista količina mlađa, za koji je u običnom protočnom bazenu potrebno oko 30 m². Kruženje vode u rotacionom bazenu, naime, stvara kod ribe utisak beskonačne dužine bazena. Osim toga se sva nečistoća i ostaci hrane koncentrišu oko ventila za ispuštanje vode, koji je u sredini. Isto tako je moguće svaki čas izvršiti izlov mla-

Pretsjednik Stručnog udruženja drug Tičak razgledava nove rotacione bazene za uzgoj mlađa salmonida u Bohinju. Desno od njega drug Bizjak.

Foto: M. Svetina

đa odnosno dezinfekciju bazena od ev. parazita, koji bi se pojavili. Bazeni se mogu zaštititi pokrovom od sunca, a žičanom mrežom od ribljih štetočina.

Lokacija uz Bohinjsko jezero daje mogućnost najrentabilnijeg hranjenja jezerskim planktonom i divljom ribom. U probnom uzgoju postignuti su ove godine uspjesi do 96 % mladunaca od 6—8 cm.

M. S.

Jovan Bogdanović:

ČETRDESET I ŠEST GODINA RIBOLOVNOG STAŽA

Ono što Sofradžija ili braća Čelik predstavljaju na Drini, to se isto može reći za Milana Dubajica, mnogo poznatijeg po nadimku »Brzica«, na izvornom dijelu Une. To su ljudi, koji poznaju i posljednji kamen u koritu rijeke: struje, virove i brzake, gdje se kriju tri glavna predstavnika nesložnih pastrvskih rođaka. Što je najglavnije oni su, zahvaljujući svom dugogodišnjem iskustvu, upoznali čudi rijeke i njenih stanovnika, kojima uspjevaju doskočiti po svakom vremenu. Razlika je samo, što je riječnim vukovima sa Drine njihov splavarski zanat proširio interesnu sferu, dok je »Brzicu« mala kućica okružena sa dvadesetak šljivovih stabala i komadić zemlje, privezala uz sam izvorni dio Une. Najkrupniji predstavnik pastrmske porodice ostao je van njegovog domašaja. Što se tiče ostala dva, pastrmke i lipljana, rijetki su dani kada se ne zapraćakaju u »Brzičinoj« torbi.

»Da su ribolovne organizacije socijalne ustanove i da daju penziju«, kaže Brzica, »ja bih imao puni staž«.

Brzica svoj ribolovni staž računa samo od onog dana, kada je kao ribolovac počeo privređivati. Počeo je sa udicama vlastite proizvodnje, koje je pravio od obične žice. Kada se ta alatka pokazala slaba, prešao je od željeza na čelik, čime je lišavao majku njenog glavnog oruđa — igle. Krao je igle i pravio udice. Pored batina, kazna mu je bila i to, što je po desetinu dana išao nezakrpljena tura, jer nije bilo lako doći do pola dinara, da bi se kupila igla. Iгла u seljačkoj kući, puncj djece, predstavlja važnu alatku. »Kripež kuću drži« kaže lička poslovica. To je trajalo sve do Brzičine afirmacije kao ribolovca, tj. do onog dana, kada se ulovljena riba u trgovini seoskog lihvara zamjenila za par kilograma kukuruznog brašna, ili komadić neke krpe, da se pokrije ogoljelo tijelo. Tada se već mogla kupiti i gotova udica i poštediti majku briga oko nabavke igle. Od toga vremena, pa sve do današnjega dana Brzica nije napustio udicu iz ruke. Njegovih šestoro djece othranila je udica i rijeka.

Toga julskog dana zatekao sam Brzicu u hladovini ispod šljive, bogato okićene plodom. Uz šljivu je bio prislonjen ljeskovi »mušičar«, njegovo glavno oruđe. Prije deetak minuta vratio se iz ribolova sa lipljanom od jednog kilograma. Izvukao ga je na mokru mušicu, kojoj je, da bi dublje potonula, dodao zrno sitne olovne sačme. U bogato snabdjevenoj trgovini ribolovnim priborom, na primjer u Engleskoj, može se naći i do hiljadu vrsta vještačkih mušica. Vjerujem da Brzičina mušica, kojom je prevario krupnog lipljana, ne bi mogla pristati ni u jednu od tih vrsta. To je njegov vlastiti proizvod i vrlo malo liči vještačkoj mušici, a još manje predstavlja bilo kojeg od nekoliko desetina hiljada poznatih insekata. Dekoracija nije važna. Glavno je pogoditi ono što hoće lipljan, a baš to Brzica umije.

Brzica je neobično skroman ribolovac. Može se pričati s njim satima o ribolovnim doživljajima, a da on nigdje ne će istaći svoju vještinu. Naprotiv, on svoje uspjehe tumači time, što se nalazi tu, na mjestu, na vodi u svako vrijeme. I riba mora nalletjeti. Nije zaboravio istaći, da nikada nije privezao više od jedne mušice. »Treba lipljanu odabrati onu, koju uzima i ništa više«, kaže on.

Izvor Une

Foto: Bogdanović

Snabdjevanje ribolovnim priborom, za Brzicu ne predstavlja problem, iako nigdje u blizini nema trgovine ovim materijalom. Prut, kao osnovno sretstvo — da se poslužimo ekonomskom terminologijom — ne zadaje mu nikakve brige, jer ga nalazi u svakom grmu. Potrošni materijal: udice, mušice, najlon konac i druge stvarčice, daju mu ribolovci. Unu posjećuju ribolovci gotovo iz svih krajeva naše zemlje, a mnogo njih i iz inostranstva. A onaj, tko dođe na izvorni dio Une, Brzicu ne može mimoći. On je uvijek na rijeci. Malo je ribolovaca koji mu po nešto ne ostavi, nekoliko mušica ili nešto drugo od sitnog pribora, ma da on to ni od koga ne traži. Njemu je glavno da ima par komada mušica, te ako pastrmka ili lipljan nisu raspoloženi da posegnu za njima, onakovima kakove su, Brzica im brzo pro-

»Brzica« sa svojim mušičarom
Foto: Bogdanović

mjeni ruho. On mi je isticao kvalitete svoga ljeskovoga pruta. Po njegovom, glavna je dužina, da bi mušica dospjela tamo, gdje se nalazi riba. On nikada nije lovio pravim bambusovim mušičarom, čija elastičnost obezbeđuje da se mušica baci daleko i precizno, te smatra da njemu to obezbeđuje dužina njegova pruta i to mu on ubraja u osnovne kvalitete. Druga važna osobina je što raste u svakoj ljesci. Istina, to je više dolazilo do izražaja u vrijeme kada je Brzica bio krivolovac visokog ranga. Ako bi bio iznenađen od žandara ili pandura, pribor je letio u Unu i hvatao smjer put Crnoga Mora. Tako njegov prut nikada nije postao »corpus delicti« u prijavama podnesenim protiv Brzice sreškom načelniku. Na primjedbu o težini njegova »mušičara«, Brzica kaže, da nije teži od motike, sjekire ili kose.

Brzica kaže da je ugostio ribom mnoge svoje zemljake, koji žive širom zemlje i putuju širom svijeta. Neki od njih su mu obećali nabaviti savremeniji ribolovni pribor, ali od toga nije bilo ništa. Njemu bi dobro poslužio običan, dug bambusov prut, da mu ruku, kada ispusti motiku ili kosu, ne opterećuje isto tako teška alatka, dugi i teški ljeskovak.

Opraštao sam se sa Brzicom kada je podupirao od bogatog roda savijene grane svojih šljiva. Već je izračunao, da će rod ove godine iznositi 20 vreća šljiva ili 200 litara šljivovice. To je količina kojom on operiše u pregovorima sa eventualnim kupcima »od djuture«, onako na drveću.

Obećao mi je, da će me slijedeće godine dočekati sa šljivovicom »kao vatra«. »Stavićemo flašu u izvor Une da se ohladi, pa kada prestane uzimati pastrmka ili lipljan, da ne gubimo vrijeme«.

Aktivnost stručnog udruženja

1. SASTANAK SEKCIJE ZA RIBNJAČARSTVA

Ovaj sastanak održan je dne 29. i 30. septembra 1959. god. na ribnjaku poljoprivrednog dobra »Sanićani« iz Prijedora i na ribnjaku poljoprivrednog dobra »Motajica« iz Srbea. Sastanku su prisustvovali: Bojčić ing. Cvjetan, Radonić Brana, Anton Josip, Fijan ing. Nikola, Pantić Danilo, Račetović Branko, Čirić Milivoj, Ševo, Malnar Josip, Dr. M. Winterhalter, Flojhar ing. Zvonko, Aleksandar Ciboci, Belosavić ing. Steva, Isaković, Popić Pavle, Kovačević Dragan, Fuček Branko, Stejić, Marjanović Josip, Burda Artur, Kindij ing. Zenovij, Turk Tuna, Živojnov ing. Stojadin, Vujačić Ljubomir i Majder Vladimir.

Upada u oči, a to je podvukao i predsjednik Sekcije ing. Cvjetan Bojčić, da ovom sastanku nisu prisustvovali predstavnici naučno-istraživačke službe. Razlog je tome taj, što se je skoro istovremeno održavao sastanak Sekcije za visinske vode na Vlasinskom jezeru u Srbiji, gdje je trebalo da se održi i sastanak Komisije za kadrove i naučno-istraživački rad, pa su predstavnici svih naučnih ustanova bili tamo. U budućće će trebati više koordinirano sazivati ove sastanke, kako se ne bi ponovilo da se istovremeno održavaju sastanci nekoliko sekcija, pa se ovakovi slučajevi neće ponoviti.

Dnevni red sastanka bio je slijedeći:

1. Djelatnost i razvoj ribnjačarstva u NR Bosni i Hercegovini — »Sanićani« i »Bardača« — sa osvrtom na mjere za povećanje proizvodnje. Referenti: Artur Burda i Kindij Ing. Zenovij.

2. Diskusija po referatima, i

3. Pravilnik o plaćanju po jedinici proizvoda i pravilnik o normama. Referent: Bojčić Ing. Cvjetan.

Nakon što su referenti po tački 1. dali iscrpne prikaze i historijat razvoja ribnjačarstva u NR BiH, prešlo se je na diskusiju. Ing. Zenovij Kindij podvukao je kao mjere za povećanje proizvodnje slijedeće:

- obrada tla,
- đubrenje ribnjaka,
- borba protiv bolesti,
- uzgaj vlastitog mlađa,
- kombinirana proizvodnja,
- borba protiv korova,
- povećanje nasada,
- borba za čistoću riblje populacije,
- dodatna hrana, i
- rad naučne službe u ribarstvu.

U diskusiji, u kojoj su sudjelovali: Radonić Brana, ing. Nikola Fijan, Marjanović Josip, Dr. M. Winterhalter, Bojčić Ing. Cvjetan, Anton Josip, Fu-